

KIHNU LEHT

VÄLJAANDJA KIHNU VALLAVALITSUS

oktoober 2015 nr. 10 (174)

Kihnu Virve jõudis kodusadamasse

Kui uhiuus Kihnu Virve oma ristiema Virvega Kihnu sadamasse jõudis, olid kihnlased juba ootamas.

Palju-palju kihnlasi oli sadamas ootamas, et oma silmaga olla tunnistajaks, kuidas uus laev esmakordselt kodusadamasse sildub. Sündmus oli erakordne ja seda ajalooliseks nimetada ei ole liiast – Kihnu ja kihnlaste jaoks ehitati päris uus laev. Seepärast oligi väga palju inimesi 5. oktoobri pärastlõunal sadamasse kogunenud: naised võtsid uue laeva vastu laulu ja tantsuga, mehed uudistasid veidi eemal. Kõik oli nagu päris.

Esimesena sõitis laevalt mootorrattaga maha laeva ristiema Järsumäe Virve, seejärel võttis tuurid üles Audru pasunakoor Önn Tuli Öuele.

Hetk oli ilus, pidulik ja pühalik.

<< algus esilehel

Sadamasse kogunenud rahvas pääses peagi ka laevatekile, et näha, milline see uus laev siis tegelikult on, mis edaspidi kõiki sõidutama hakkab.

Inimesed ei olnud kiidusõnadega kitsid. Ilus, suur, vägev - olid omadussõnad, millega uut laeva iseloomustati. „Esimene emotsioon on - avarus ja ilusad vaated akendest. Võimas tunne!“ ütles Jaani Maire pärast laevale tiiru peale tegemist.

„Jõrmus jõlus! Ja milline uhke kaptenisild siin on! Kihnu Virve meenutab suuri laevu, millega oleme välismaale sõitnud,“ lisas Pärna Veronika. „See, millistes tingimustes inimesed enne pidid sõitma, on hoopis midagi muud.“

Avapäeval ja -nädalal oli Kihnu Virve kapten uues uhkes kaptenivormis Vladimir Zenjov, kes uudistajaid kaptenisillal vastu võttis ja näitas, milline moodne tehnika laeval kasutada on.

„Ma pole kunagi mõelnud, et ma sellise laeva peal sõitaaan,“ ütles kapten. Küsimusele, kuidas nii suure laeva juhtimine tundub, vastas ta: „Merel on väga hea sõita, kai äärde sõitmine tahab veel harjuda.“

Kapten tunnistas, et esimest korda Kihnu Virve kaptenirooli istumine (see oli paar päeva enne avapidu) võttis pea märjaks ja päris vilets tunne oli, sest kõik oli vägagi teistmoodi. Enne seda oli vaid paar harjutamiskorda trenaaõõril, mis

merel olemise tunnet kätte ei anna.

Kapten Zenjov tunnistas, et esimene kohtumine uue laevaga võttis mitmeks ööks une. „Ma ikka igal ööl sõitsin selle laevaga, aga ei ise teadnud, kuhu ja kuidas,“ muigas ta.

Tormi-ega jääkindluse kohta ei tahtnud kapten mingeid ennustusi teha ja kujundab oma arvamusel siis, kui see aeg reaalselt käes on. „Paber on paber. Mis tegelikult on, näitab aeg.“

11,5 m veepinnast kõrguval kaptenisillal on laeva juhtimine mugavam ja kogu meeskonna töö- ja olmetingimusi peab kapten suurepäraseks. Meeskonna kasutada on avar kööginurk külmi-ku, elektripliidi ja muu vajaliku, samuti nurgadiivaniga puhkenurk, saun ja pesu-ruum.

Laevapere iga liikme kasutuses on omaette kajut voodi, riidekapi, laua, tooli, dušinurga ja WCga.

Toreda ja rõõmsa kujunduse autorid on Laika, Belka & Strelka sisearhitektid Malle

Jürgenson ja Krista Lepland, kes on ka Kihnu muuseumi sisekujunduse autorid.

Laeva ehitusfirma AS Baltic Workboats nõukogu esimees Märten Vaikmaa ütles Kihnu Lehele, et tema ehitajana oma tööd küll kiita ei taha, aga süda on rahul. „Laevaehitajale on oluline iga laeva üleandmine, eriti veel nii suure ja ilusa laeva,“ lausus ta. Südameteeb rahulolevaks ka see, et meeskond on tore ja koostöö ASga Kihnu Veeteed on olnud meeldiv. „Kui inimeste näod on rõõmsad, siis teeme õiget asja õiges kohas õigete inimestega,“ ütles ta.

Veeteede Ameti Hüdrolaafia- ja Navigatsioonimärgistuse teenistuse juhataja Taivo Kivimäe hinnangul on nii uhke laev hea koostöö vili ehitusfirmaga, kus oldi püüdlidud ja vastutulelik ning osati oma seisukohati kaitsta.

Nii Vaikmaa kui ka Kivimäe on käinud paljudel uute laevade avamistel, kuid Kihnu Virve avapidu jääb nende mälestustesse erilisena. Ehitaja sõnul lähevad külalised tavaliselt pärast lindilõikamist laiali, aga Kihnu Virve peal siis pidu alles algas. „Siin on rahva pidu, kõik

kohalikud on rahvariietes ja pidu käib laevas,“ ütles ta. „Sellisel peol ei ole varem käinud, kus otsene kasutaja laevas on,“ lisas tellija.

Veeteede Ameti poolne laeva ehituse projektijuht on Kunnar Nilp, kes oli tegev juba jäämurdja Tarmo ehitamisel, ütles, et kui Tarmo on olnud töökindel juba 52 aastat, usub ta ka Kihnu Virve pikaalisusesse. Päris Tarmo staaži ta lubada ei saa, sest jäämurdja on ametis vaid talvel, Kihnu Virve aasta läbi, aga 30 tööaastat võib uuele laevale julgelt lubada.

Nilbi hinnangul on tegemist hea laevaga, mille automaatsioneerituse tase on tänapäevasele tehnikale vastav. Küsimusele tormikindluse kohta vastas ta, et piirangutes on ette nähtud, et laev võib minna merele, kui tuul on 17,5 m sekundis ja lained 2,5 m kõrged. „Tormikindluse suhtes tegime igasuguseid trikke, sõitsime külglaines ja 18 meetrises vastutuules, aga laev ei läinud lengerdama,“ ütles ta.

Laeva ristiema Järsumäe Virve soovis oma avakõnes rahvale, kaptenile ja meeskonnale õnne ja ilusaid merereise ja palju reisijaid. Virve tegi oma raudsele sõbrale

laulu, mille ta ristimistsere-moonial ette kandis.

„Oi, oi, kui ilus suur laevamürakas,“ rääkis Virve hiljem, kui pidu oli juba täies hoos. Ta ütles, et tal on südamest hea meel ja tore tunne, et laev tema nime kannab, seda enam, et see oli rahva valik. „See on suurepärane ja lihtsalt tore,“ leidis laulumemm, et lisaks tema laulupärimusele kandub tema nimi edasi ka laeva nimes.

Virvel oli üks soov, mille ta Kihnu Lehe abil palus edastada. „Ma tahan, et laev hakkaks kevadel lisaks kolmapäevale Pärnusse sõitma ka reedel, et kõik koolilapsed saaksid koju tulla,“ ütles ta.

Noorim reisija laevas oli Kuraga Mari ja Anto nädalane pisipoeg, kes siis veel oli nimeta. Ta oli ainuke reisija laevas, kellele see sündmus meelde ei jää, kuid kes ise laeva avapeo veelgi meelde jäävamaks tegi. Väike Kusti oli ka ainuke, kes suutis tähelepanu laevalt endale tõmmata.

„Ega ma pole laeva saanud eriti nähagi, sest käiakse tite vaatamas,“ naeris värske ema Mari õnnitlusi vastu võttes.

LAEV LAINETEL

Tervitan sind kallis sõber
Suur ja võimas raudne leedi
Sinu pardal vaatan ringi
Olles väga rõõmus ma

Peagi tunnen kuidas raudne süda
Laeva keres soojaks läeb
Kiirelt liugleb laev nüüd merel
Kallas selja tahab jääb

Lainete harjal valgeid roose
Sinu lainel kiiguvad
Peagi jõuad sadamasse
Kihnu saar sinu koduks jääb

04.10.2015 AUTOR Virve Elfriide Köster

Erakordselt päikseline ja tuuletu sügisilm on andnud võimaluse reisijatel sõitu nautida. Ühel päiksepaistisel ja vaikselt reedel (16. oktoobril) sõidutas Kihnu Virve mandrile nii palju inimesi ja autosid, et Amalie oleks pidanud tegema kolm reisi, et kõik soovijad Kihnu saarele jõuaksid.

Kolmandal sõidunädalal (22. oktoobril) nägi Kihnu Virve ära esimese sügistormi, mis suure laeva kõikumapani ja sundis sadamasse tagasi pöörduma. Kihnu sadamas oli väljumise ajal

tuule kiiruseks 17 m sekundis, aga umbes veerand tunni pärast oli tuul merel paisunud 21 meetrini sekundis. „See oli jube, laev kõikus kui jonnipunn, pudelid lendasid, klaasid klirisesid,“ kirjeldas laeval olnud Kaisa toiminut. Laeva kõikumine raputas külmkapi tühjaks ja pühkis baarileti lagedaks ja ühe reisija kohvitass lendas baari tagasi.

Kui varem kutsuti Liisit ja hiljem Reeta suureks laevaks, siis nüüd tundub kai ääres seisev Reet päris väik-

se laevana, Amaliest muidugi rääkimata.

AS Kihnu Veeteed juhatuses esimehe Andres Laasma sõnul müüdi laev Jõnn, mis jätkab edaspidi oma töist tegevust Soomes asenduslaevana, teadaolevalt Eesti lipu alla ja nimi jääb endiseks.

„Amalie jääb praeguste plaanide kohaselt Kihnu Virvele asenduslaevaks, Reeda saatust on veel hetkel lahtine ja Liisi müüme niipea, kui leidub huvitatud ostja,“ lausub Laasma.

Anu Saare

AS Kihnu Veeteede juhatuses esimees, Andres Laasma. Kihnu Virve on nüüd pea neli nädalat liinil olnud, millise hinnangu laevale annate? Mida esimene sügistorm laeva tormikindluse kohta teada andis?

Kihnu Virve on hea laev ja tehnilisest seisukohast halbu üllatusi pole olnud. Mis puudutab laeva tormikindlusesse, siis sõltumata sellest, kas laev on suurem või väiksem, seab eelkõige sõidupiiangud kohalikud navigatsioon- ja ilmastikuolude eripära. Kihnu Virve on küll oluliselt suurem kui Amalie, samas on ka oluliselt suurem tema niioeldal tuulepind mis koosmõjus väikese süvisega muudab laeva tundlikuks tugevale külgtuulele ja lainele.

Kihnu Munalaiu liinil on suurimaks probleemiks kagu- ja lõunasuunalised tugevad tuuled, mis tõstavad laine kõrgeks Kihnu sadama sissesõidu faarvaatris, samuti Kihnu väinas. Mõlemad kohad on laeva suurust arvestades kitsad ja kaptenile manööverdamise ruumi külgmise kõikumise korrigeerimiseks ei anna. Mitte vähetähtis ei ole ka asjaolu, et Kihnu sadamaeskiri, mis on koostatud just kohalikke olusid silmas pidades keelab laevadel sisene-mise ja väljumise tuule kiiruse korral üle 18 m/s ja nähtavuse korral alla 100m. Arvestades Kihnu Virve head navigatsioonisüsteemi ei ole nähtavus probleemiks, küll aga

tugevad 16 ja enam m/s tuulepuhangud, mis sildumisel ja sõidul sadamafaarvaatris puhuvad külgsuunast. Mõõda ei saa ka vaadata Munalaiu sadamaeeskirjadest, mis seavad piiirangud laeva sisenemisele ja väljumisele, kui idakuni edelatuult kiirus on rohkem kui 15 m/s ja nähtavus alla 200 meetri.

Laeva kaptenil lasub erakordselt suur vastutus eelkõige inimeste eest, samuti nii laeva kui ka laadungi säilimise eest. Otsus reis katkestada või tühistada ei tule kunagi kergelt ja siin tuleb kapteni kogemusi aktsepteerida. Ükski kiireloomuline vajadus mandrile või saarele pääseda ei kaalu üles ohtu inimese elule ja tervisele. Laeva reisijate salong asub kõrgel ja külgekõikumisel on õnnetus kiire tulema. Ohutus, ohutus ja veelkord ohutus.

Eks meeskond õpib ka ajas laeva rohkem tunnetama, mis annab kogemuse keerulisemates ilmaoludes sõita. Eelmise nädala tormisemad tuuled olid alles esimeseks proovilepaneku võimaluseks.

Mis puudutab sõiduaega, siis vastavalt liinilepingule peab ülesõiduaeg normaaltingimustes olema 65 minutit ja selle me üldjuhul ka tagame. Tõsi on see, et sildumine ise võib võtta teinekord ilmaoludest sõltuvalt minut kuni kolm rohkem, aga eks kogemuste suurenedes ka see aeg väheneb.

Viiulifestival taas minevikuks saanud

Kihnu Viiulifestivali avapäeval mängis seekord esimest viiulit täiesti kutsumata, kuid Kihnus vägagi tuntud tegelane – tugev tormituul, mis laevaliikluse seiskas ja festivali ajakava pea peale keeras.

Kuna tormiks paisunud tuul nurjas viimaseid päevi liinil olnud vabra Amalie sõidu, ei pääsenud reedel saarele viiuliõpetajad, esinejad ega paljud festivaliga seotud inimesed. Seepärast oli avapäev hõredam – lapsi õpetas vaid ainsa viiuliõpetajana kohale jõudnud Merike Teppan-Kolk. Ära jäi viimastel aastatel meeolukaks ja mõnusaks kujunenud rahvamuusikute jämm.

Muudetud praamigraafik sobis kirjanik Andrus Kivirähule ja Evelin Ilvesele ning reede õhtul toimus muuseumis kirjanduslik kohtumise-õhtu, mis kujunes õdusaks mõttevahetuseks.

Laupäeval oli taas kuldne sügisilm ning lisandusid viiuliõpetajad Kristiina Kreintaal ja Olavi Kõrre ning õpitubades mängiti viiulit nagu kord ja kohus, kuigi esialgselt plaanitust hõredamalt.

Õhtune pidu ja kontsert rahvamajas oli plaanipärane ning muusikahuviliste hin-

nan gul väga heatasemeline ja mitmekesine. Klassikalise muusika kontserdil viisid Kaidi Ugandi ja Katrin Nachtigall Soome Sibeliuse akadeemiast kuulajad barokk-ajastusse ning mängisid ka Mozarti muusikat ja rahvalikke lugusid.

Nagu ikka, esitasid viiuliõpilased õhtusel ühiskontserdil oma värskest õpitut palasid ning üles astusid Kihnu Pillilapsed oma tuntud headuses.

Muusikat armastav publik nautis ansambel Rüüt esinemist ning tantsu sai keeruta-

da ansambel Kentukid saatel.

Populaarsed eeskujud innustavad

Muusikaõpetaja Kristiina Kreintaal oli kolmandat korda Kihnus lapsi õpetamas ja ütles, et nii kohalike õpilaste kui ka kogu Eesti viiulimängutase on tõusnud ning viiul on muutunud populaarseks pilliks. Üheks põhjuseks toob ta suvise laagerdamise, mis on õpilastele hästi mõjunud ja mis sügise alguses veel värskest meeles on. Teise põhjusena nimetab ta

populaarseid eeskujusid, kes nii lastele kui ka täiskasvanutele hästi peale lähevad. „Tänu armastatud bändile Curly Strings on rahvamuusika jõudnud kõikidesse kodudesse ja väga paljud lapsed ütlevad, et tahavad mängida nagu Eeva Talsi,“ rääkis noor muusikaõpetaja.

Kristiina Kreintaal on oma tööde-tegemistega väga hõivatud - tal on jäänud väikesuts, et lõpetada Viljandi Kultuuriakadeemia, ta alustas ka õpinguid Eesti Muusikaakadeemias ja töötab Nõmme noortemajas viiuliõpetajana.

Fotod: Evi Lepa

Ometi leiab ta aega Kihnu Viiulifestivalile tulemiseks. Viiuliõpetaja rääkis, et teda tõmbab Kihnu eksootika, aga ka fakt, et ühel väikesel saarel mängivad kõik lapsed pilli. „See läheb mulle väga korda, Kihnu repertuaar on mulle südamelähedane ja huvitav ning ma hea meelega aitan kaasa pillimängutraditsiooni arendamisel,“ rääkis ta. Kuigi tormituul viiulifestivali kava muutis, lisas looduse sekkumine Kristiina arvates üritusele väärtust juurde, sest mandril selliseid asju ei juhtu ning alati pääseb igale poole.

Kristiina Kreintaali ei paelu ainult Kihnu, veel sügavamalt on ta huvitatud Ruhnu rahvamuusikast. Ta tegi konverentsil ettekande, milles keskendus ka Kihnus elanud pärimusmuusiku Peeter Rooslaui elukäigu ja muusika uurimisele.

Kreintaal rääkis Kihnu Lehele, et teda ei seo Ruhnuga varasem side, alles pärast esimest külaskäiku tundis ta, et talle meeldib sealne energia ja kohalikud inimesed. „Mind kõnetas see muusika ja läks korda ning tunnen Ruhnu inimestega head klappi,“ ütles ta.

Kristiina Kreintaalile ja tema koolikaaslastele Viljandi kultuuriakadeemiast on oodatud sündmuseks õhtune tantsupidu, sest põnev

on näha kihnlasi tantsimas. „Meie õpime neid tantse koolis, aga siin on inimesed selle traditsiooni sees kasvanud: nende kehahoid ja detailid on teised ja seda meie koolis tantsutunnis selgeks ei suuda õppida,“ on ta vaimustunud. Seepärast loodavad Kristiina ja tema kaaslased alati, et mõni kohalik neid tantsima kutsuks.

Kristiina Kreintaal tunneb end Kihnu Viiulifestivalil nii õpetajat kui õpilase rollis.

Õpetajad õpivad ise ka. Õpetamisest ja õppimist tunnetas ka Merike Teppan-Kolk, kes Kihnu sõites ei teadnud, et tal tuleb õpetada ka lasteaialapsi. „Ma teadsin, et on pärimuskool, aga ei adunud, et seal on ka 5-aastased, kelle õpetamine on hoopis midagi muud,“ ütles ta.

Staažika muusikaõpetaja Teppan-Kolgi hinnangul on arvestades seda, et pilli mängivad kõik õpilased, üldine pilt Kihnus väga hea. Kui heale tasemele keegi oma mänguoskusega jõuab, sõltub aga sellest, kui palju ta kodus harjutab. „Lapsed on igal pool ühtemoodi, ka Kihnus on neid, kes võtavad viiulimängu tõsiselt, aga ka neid, kes harjutavad vaid tunnis õpetaja juuresolekul,“ ütles kogenud õpetaja.

Viiulifestivali korraldamist

nimetas Teppan-Kolk absooluutselt suurepäraseks, sest juba ainuüksi töötamine uute ja heatasemeliste õpetajatega on arendav. See, et festivali raames toimub kohtumisi, seminare, erinevaid kontserte on silmaringi avardav ja sellest ei võida ainult laps, vaid kogu pere.

Kuid samamoodi põnev on viiulifestivalil osalemine mandrilt saabuvatele külalistele. „Ainuüksi üle mere sõitmine tekitab tunde, et tuled ära,“ ütles ta. Augustikuus toimunud pillilaagris õppis ta Kihnu saart paremini tundma ja leiab, et saginale vahelduseks teistmoodi elu vajab iga inimene.

Merike Teppan-Kolk on igapäevaelus Sindi muusikakooli juhataja ja õpetaja ning tema side Kihnuga algas sellest, et Mare Mätasega sõlmiti kokkuleppe, et Kihnu pärimuskooli lõpetajad saavad

rahvamuusikat Sindis edasi õppida. „Kolm möödunud aastal lõpetanud tüdrukut pole seni kahjuks seda võimalust kasutanud, aga nad teavad, et meie uksed on neile lahti,“ kutsus Sindi muusikakooli õpetaja.

Kihnus hästi tuntud, kuid viiulifestivalil esimest korda õpetajana üles astunud Olavi Kõrre ütles, et ka temale tulid nii noored õpilased üllatusena, kuid lasteaialealiste õpetamine oli tore kogemus. Kaudselt on Kõrre kõigi Kihnu viiuliõpilaste õpetaja, olles Kuraga Mari esimene viiuliõpetaja.

Kõrre näeb õpilastes õpihimu ja leiab, et viiulimängutraditsiooni elluäratamine on kiiduväärne. „Tore, et Mare on viiuliõppimise kõrgele tõstnud ja suutnud siia pille seotada. Pillimängu on lastele vaja.“

Anu Saare

Õdus kirjanduslik kohtumisõhtu

Fotod: Evi Lepa

Muuseumis toimus kirjanduslik kohtumisõhtu kirjanik Andrus Kivirähuga ning hiljuti raamatu välja andnud Evelin Ilvesega.

Andrus Kivirähk luges ette mõned oma lastejutud, rääkis kirjanikuteest ja loomingu ning vastas küsimustele.

Evelin Ilvese esitletud raamat „Kirju“ koosneb tema varem Eesti Päevalehes, ajakirjades Pere ja Kodu ning Eesti Naine avaldatud kolumnidest, eri eluetappidel kirjutatud arvamuste vahel saab lugeda Epp Petrone tehtud isikuintervjuud, milles põgusalt juttu ka abielust ja lahkiminekust president Toomas Hendrik Ilvesega.

Kirjanik Andrus Kivirähk ütles, et Kihnus toimunud kohtumine oli tema jaoks teistmoodi üksnes selletõttu, et saatuse tahtel sattus ta rahva ette koos Evelin Ilvesega. „Aga muidu olid küsimused samasugused ja inimesed sarnased, nagu on igal pool mujal,“ lausus ta. „Ma ei pea inimestega kohtumisteks eraldi valmistuma, see pole eksam - küsitakse ikka neid asju, mida ma tean ning ma räägin seda, mida ma arvan ja mida ma teinud

olen,“ selgitas kirjanik, et kogu ettevalmistus on olnudki kogu tema elu ja looming.

Kui Evelin Ilves on presidendiprouaks olemise ajal Kihnus tihe külaline, siis Andrus Kivirähk sattus siia esimest korda. Kirjanik ütles, et nii lihtsalt on läinud, sest sõpruskond ja tuttavad on koondunud mujale ning seni pole kutset Kihnu tulla esitatud.

Esimene mulje Kihnu kohta oli – hästi ilus. „Mulle meeldib. Siiasõitmine iseenesest oli vahva, sest oli tuuline päev ning meri tormas ning laine löi näkku, aga mitte ülemäära, vaid kõik oli parajas vahekorras,“ nautis ta Kihnu tulekut enda sõnul täielikult.

Kivirähk ütles, et midagi muinasjutulist ega kahe peaga loomi ta Kihnus ei näinud, kuid saar jättis talle sümpaatse mulje ning tal tekkis tahtmine kogu saar jalgsi või jalgrattaga läbi sõita. „Majaka otsas oli vahva tuul, mis tahtis alla puhuda,“ lausus ta.

Kivirähk ütles, et naudib Kihnus olemist „täie raha eest“ ja võtab osa kõigist üritustest, mis parasjagu toimuvad.

Ta oli esimene ostja kunstioksjoni, kus müüdi suvises kunstitaagris valminud töid.

Kivirähk ostis oksjonilt Pärnu kunstikooli õpilase Liisamari Viigi akrüüljoonistuse. Ilon Viklandi preemiaga pärjatud neu joonistused hakkasid kirjanikule silma juba enne kirjanduslikku kohtumist, kus ta ütles, et tüdruk võiks olla mõne tema järgmise lasteraamatu illustraator. Lastele on peagi ilmumas „Oskar ja sõbrad“, täiskasvanutele praegu midagi tulemas ei ole.

Küsimusele, mida peaksid kirjandusõpetajad tegema, et lapsed rohkem loeksid, ütles Kivirähk vastuseks, et seda on raske öelda, kuid kindlasti äratav lastes huvi see, kui kodus vanemad raamatut loevad. „Siis lapsed näevad, et see polegi nii kole tegevus ja emalisal on tore. Kui see raamat on veel kuskil kodus käepäraselt, siis see kindlasti aitab,“ leidis ta. Oluline on ka see, kui õpetaja suudab koolis raamatu huvitavaks teha.

Tema sõnul on mõned lapsed ka tänapäeval lugemishännid, kuigi ahvatlusi ja nutisatuse, kasvõi arvuti ja nutitelefoni olemasolu tõttu, on rohkem. „Kunagi pole olnud, et kõik koolilapsed loevad, ka minu ajal oli neid, kes lugesid ja neid, kes raamatut kunagi kätte ei võtnud,“ lei-

dis ta.

Traagiliselt ta laste vähest lugemishuvi ei võta. Parata pole midagi, et lapsi ei kõneta need raamatud, mida eelmised põlvkonnad lugesid ning kätte võetakse hoopis teised autorid. „Eks põlvkondadevahelist sidusust lõhub, et vanematel ja lastel pole võimalik ühistest raamatutest rääkida.“

Anu Saare

Maitsev päev Kurasel

Ühel tormisel oktoobrikuu reedel, kui Kihnus algas Viulifestival, toimus palju põnevaid ka Kurase baaris. Nimelt olid meile kaugelt külla tulnud tuntud ja tublid kokad eesotsas Heimar Kuuskleriga, et kihnlastele viia läbi koolitus „teemal “Kihnu kala” ja lisaks valmistada mitmekäiguline gurmeeõhtusöök festivali külastajatele.

Heimaril on kogemusi mitmete tipprestoranide peakokana, ta on tegutsenud aastaid ka telekokana ja viinud läbi hulgaliselt erinevatel teemadel toidukoolitusi. Köögimeeskonda kuulusid veel Merike Kotsulim (Lime Lounge'i peakokk), Keit Rüütli (Restoran Raimond) ja Taivi Jaaksalu (Pärnu Jahtklubi). Sellist aukartustäratavat seltskonda ühes köögis ühise eesmärgi nimel tegutsemas tavaliselt ei leia. Nii Pärnus asuvad Lime Lounge kui Restoran Raimond on sel aastal valitud Eesti 50 parima restorani hulka, samuti Tallinnas asuv Manna la Roosa, mille peakokk Heimar Kuuskler veel hiljuti oli, enne kui suundus kevadel Hiiuimaale, et avada seal uus söögikoht Resto Kuur. Head asjad juhtuvad Kihnus!

Kokad saabusid saarele juba neljapäeva õhtul. Tutvuti köögiga, arutati läbi menüü ja pandi järgmiseks päevaks paika üksikasjalik tegutsemisplaan. Tööde nimekiri sai pikk ja reede varahommikul alustas toimekas ja lõbus seltskond juba õhtusöögi ettevalmistustega. Sel korral valmistati selliseid roogasid nagu siameerivetika salat, anšoovisekastmes räimed ja lesta supp. Iga roa juures olid mõned põnevad ja huvitavad momendid või toorained. Samal ajal kui õpilased toimetasid, ei istunud ka Heimar käed rüpes, ta seletas, õpetas, rääkis seikasid köögielust ja palju muud põnevast. Meeleolu oli töökas ja lõbus ja töö lendas kihnlaste käes kiiresti.

Kui toidud valmis, istuti kõik koos kaetud laua taha ja lasti heal maitsta. Nüüd oli veel võimalus omavahel läbi arutada erinevaid momendid, esitada küsimusi ja mõelda, mida uute teadmistega peale hakata – kas teha kodus nüüd täpselt samamoodi või võtta mõned mõtted, mis eriti meeldisid ja kohandada neid oma vanade heade retseptidega.

Kui koolitus läbi sai, tuli jätkata kiirelt ettevalmistustega õhtusöögiks. Tempo ega meeleolu polnud köögis vahepeal sugugi langeanud, kuigi natuke muret teki-

listest kaladest nagu siig, lest ja räim.

Enda kohta rääkis Heimar, et on Hiiuamaa juurtega ning seepärast pole tallegi saareelu võõras. Viimase suve veetis ta Hiiumaal, panustades palju tööd ja energiat oma uude restorani.

Tema koolitustel eraldi teooria peale aega ei raisata ja pärast väikest sissejuhatust läks kohe praktikaks. Ülesandeid jagus kõigile ja kuna kõik töötasid ümber ühe suure laua, siis nähti üksteise tegemisi ja ülevaade toimunust oli hea. Samuti kuulus koolituse juurde pokaal veini, sest peakoka sõnul aitab see alati paremini ja meeleolukamalt toitu valmistada ja nagu ta ise naljatamisi ütles, kui kastmesse läheb retsepti järgi pudel veini, siis sealt tuleb alati maha lahutada pokaal, sest see on kokale.

Sel korral valmistati selliseid roogasid nagu siameerivetika salat, anšoovisekastmes räimed ja lesta supp. Iga roa juures olid mõned põnevad ja huvitavad momendid või toorained. Samal ajal kui õpilased toimetasid, ei istunud ka Heimar käed rüpes, ta seletas, õpetas, rääkis seikasid köögielust ja palju muud põnevast. Meeleolu oli töökas ja lõbus ja töö lendas kihnlaste käes kiiresti.

Kui toidud valmis, istuti kõik koos kaetud laua taha ja lasti heal maitsta. Nüüd oli veel võimalus omavahel läbi arutada erinevaid momendid, esitada küsimusi ja mõelda, mida uute teadmistega peale hakata – kas teha kodus nüüd täpselt samamoodi või võtta mõned mõtted, mis eriti meeldisid ja kohandada neid oma vanade heade retseptidega.

Kui koolitus läbi sai, tuli jätkata kiirelt ettevalmistustega õhtusöögiks. Tempo ega meeleolu polnud köögis vahepeal sugugi lange-

Kihnu naised õppisid kalatoite valmistamas teises võtmes.

Foto: Evi Lepa

tas tormine ilm ja tühistatud praamisõidud, mille tõttu mitmed külalised ja pillimehed jäid tulemata.

Mida pakuti õhtusöögil?

Lisaks askeldamisele köögis käis kibekiire töö saalis, et muuta Kurase baar üheks õhtuks meeldivaks ja hubaseks restoraniks, kus oleks mõnus nautida maitavat toitu ja head seltskonda. Kõik sai siiski õigeks ajaks valmis ja külalised võisid saabuma hakata.

Kõiki restorani külastajaid võeti vastu tervitusjoogiga, millele järgnes peakoka tervitus: kõrvitsakreem külmutatud kitsejuustu lume ja kõrvitsaseemnepralineega. Teiseks käiguks oli rebitud part külma vetikapuljongi, vutimuna ja habanero želeega. Selle roa maitsemise tegi põnevaks asjaolu, et peakokk Heimar Kuuskler külastas iga laudkonda isiklikult, tutvustas rooga ja serveeris vetikapuljongit lauas. Nüüd järgnes soe eelroog - angerjas Unagi kastme ja röika-

herne tambiga.

Õhtusöögilauas oli kuulda, et kõhud polnud enam kellelgi tühjad, kuid pearoog ja magustoit olid alles ees. Vahepeal oli klientidel võimalik tutvuda ka huvitava ja eksklusiivse joogivalikuga. Valikus oli menüüga harmoneeruvaid veine, mida jae-müügist ei leia; Jaanihanso siider, mis valmistatud siinsamas Pärnu lähedal ja mille muudab eriliseks asjaolu, et on valmistatud šampanja meetodil; terava maitse armastajatele oli valikus Tito käsitööviin, mis kuulutatud mitmel aastal järjest maailma parimaks ja veel palju muud põnevaid.

Pearoaks pakuti madalal temperatuuril küpsetatud tallekarreed bataadikreemi sügisköögiljade ja lamba praeleemega ning õhtusöögi lõpetuseks üks rikkalik maa-pähklivõikook linnupiima ja marjadega.

Vaatamata sellele, et ilma-taat ei olnud sel korral meie poolel, läks kõik siiski hästi.

Jana Jaaksalu

KIHNU MUUSEUMIS

Muuseum sai uue maali

Oktoobris sai Kihnu Muuseum uueks koduks V. Väli maali-le “Kihnu sadam” (1956).

1950-ndatel aastatel kujunes Kihnu saarest ERKI tudengite suvepraktikapaik ja Kihnu rannarahva täisverelist elu jääd-vustasid lõuendile paljud tänaseks väga tuntud Eesti kunst-nikud.

Suuremõõtmelise ja -hinnalise teose ANNETAS Kihnu Muu-seumi kogusse Hanno Haamer (pildil paremal), kelle suveko-du on Säärekülas Rannal. Hanno on aidanud Tallinna galerii-dega koostöös tuua Kihnu mitmeid suviseid maalinäitusi ja tema naine Jane Haamer on Kihnu naistele teada, kui kaunite põlleriiete saarele tellija. Jane on annetanud muuseumiko-gusse 18 imekaunist põlleriiet.

Punusime jälle koos

Oma oskusi ja teadmisi traditsioonilisest vitsapunumisest käis Margus Rebane esimest korda Kihnu muuseumis jagamas läinud kevadel märtsis.

Et tegemist on aega ja pühendumist nõudva käsitöoliigiga, siis oskuste süvendamiseks oli kindlasti vajalik õppust sügi-sel jätkata. Üleskutsele, et osaleks ka Kihnu korvipunujad, vastas seekord Tõnni Kusti. Kihnu Muuseum on väga tänulik, et Kusti tõi kaasa ka hulga korve, mille näitus-müük praegu muuseumis avatud on.

Kahe päevaga õnnestus osalejatel oma korvike valmis punuda. Sellest isu ei kadunud, vaid hoopis suurenes ja nõn-da sai omavahel kokku lepitud, et kaks kursust ei jää kolman-data - tuleva aasta kevadel punume jälle koos!

Näputööhuvilistele!

Oktoobris alustasime “teesimbaste käsitööõhtatõga”, st igal teisipäeval algusega kell 16.00 on võimalik õppida Kihnu vöö tegemist (juhendab Pärna Veronika) või lapilise teki kudumist 4 tallalauga telgedel (juhendab Tünpuu Kai).

Kõik on oodatud ka oma näputööga lihtsalt seltskonda - “seltsis ond iä tehä ning juttu aada!”

Kuna noorukesi käsitööhuvilisi koguneb järjest rohkem, siis alates novembrist moodustavad kooliõpilased eraldi grupi ja alustavad meisterdamist teisipäeviti kell 14.00.

★ 5-8. novembrini on Kihnu muuseumipoe kaup müügil ka Tallinnas Mardilaadal. Kui soovite oma käsitööd sinna müüki saata, siis palume esemed hiljemalt teisipäevaks, 3. novembriks muuseumisse tuua.

★ ★ ★

Novembrikuu “ÜLÄLJÕSTMINÕ” on neljapäeval, 26. novembril kell 12.00.

★ ★ ★

KINKEKARBI ja KÄSITÖÖKOMMIDE meisterdamine (juhendaja Männi Jana) leiab aset esimesel adventipühapäeval, 29. novembril kell 12.00.

VIIULIMÄNGU ÕHTU 1. NOVEMBRIL

16.00-20.00 muuseumis

Õpimõ mängmä Kihnu tansulugusi ning tansimõ kua! Leväkoett juurõ :)

NB! Suamõ kogo muusiumis kellä puõlõ viiest!

AJAKAVA

16.00-16.40 Abiõpõtajatõ õppus: Liis, Kaisa, Kärolin

16.45-17.30 Kaisa õpõtab: Mia, Anni, Anna-Liidia, Pilleriin, Kennar, Epp, Rahel

17.20-18.00 Kärolin õpõtab: Grete, Heleliis, Kai, Taimar, Hettel, Kaija-Liisa

17.45-18.30 Liis õpõtab: Engel, Mirjam, Joanna

18.30-19.00 Suur pidusüemäaeg - võta juurõ leväkoett seltsis süemiseks

19.00-20.00 Kihnu tansuõhta - siia ond uõtõt kua teesed pillimängäjäd ning pillilapsõd (akordion, lõõts ning teesed)

Õpitubadõ vahel suab meisterdä, joonista, mõnda muud tehä õpõtaja Kai iestvädämisel!

KIHNU VALLAVALITSUSES

◆ Vallale väljastati projekteerimise tingimused muuseumi kuuri (koha-aadress: Kooli, Linaküla) rekonstrueerimiseks ja laiendamiseks;

◆ Kinnitati Kihnu valla toetusfondi kasutamise korra tingimustele vastav MTÜ Tere, tervis! poolt esitatud Kihnu Männäkä-bä Maratoni korraldami-seks eraldatud toetuse kasutamise aruanne.

KIHNU VALLAVOLIKOGUS

◆ Peetre jagamisel moodustatavate maaüksus-te koha-aadressideks ja sihtotstarveteks määrati: Peetre, Linaküla, 100% maatulundusmaa ja Meremäe, Linaküla, 100% maatulundusmaa;

◆ Taotletakse munitsi-paalomandisse Kihnu valla omandis olevate ka-tastriüksustega külgneva maana 0,05 ha sihtotstar-bega üldkasutatav maa koha-aadressiga Jalgraja, Linaküla;

◆ Taotletakse munitsi-paalomandisse 3,88 ha Kihnu sadamapiirkon-na ja selle infrastruktuu-ri arendamiseks ning Kih-nu valla omandis olevate ehitiste aluse maana sih-totstarbega tootmismaa koha-aadressiga Printsisaare, Lemsi küla;

◆ Võeti vastu Kihnu val-la arengukava 2012- 2020 uus redaktsioon ((kätte-saadav Riigi Teataja vee-bilehel või vallavalitsu-ses);

◆ Võeti vastu Kihnu val-la eelarvestrateegia aastateks 2015- 2020 (kätte-saadav Riigi Teataja vee-bilehel või vallavalitsu-ses).

Eelnõu annab väikesaarte elanikele jahi osas kaasarákimise õiguse

◆ Rüugikogus läbis esimese lugemise jahiseaduse muutmise eelnõu, mis annab väikesaarte kogukondadele õiguse rääkida kaasa jahi korraldamise ja tapetavate väikeulukite ning lindude hulga osas.

„Massiline, vägivaldne ja kohati ka seadusi rikkuv linnujaht on tekitanud suuri probleeme Kihnu, Abruksa ja Piirissaare inimestele ning loodusele. Välismaised jahituristid kasutavad keelatud pliihaavleid ja lubamatuid peibutusvõtteid. Möödunud aastal tuvastati Kihnu saarel kaitsealuste valgepõsk-lagleda tapmine suures ulatuses,“ põhjendas sotsiaaldemokraat Mark Soosaar.

Soosaare sõnul on mitmed pered nii Kihnus kui Abruksal lõpetamas jahituristide tõtu loomapidamist, sest lambad ja veised ei püsi enam elektriaedades, teatas riigikogu sotsiaaldemokraatide fraktsioon. Nii muudab jahiturism üsna võimatuks ka rannaniitudel poollooduslike koosluste taastamise.

„Meie eesmärgiks ei ole muuta väikesaari jahikeelualaks, vaid elustada traditsiooniline küttimine, kus iga sinikaal-part, mis kukub taevast jahimehe jalgade ette, jõuab ahju või potti,“ rääkis Soosaar. „Püüame hoida saarelist eluviisi ja mõttelaadi, esivanemate elatusalasid, mis ongi meie väikesaarte tugevus.“

Soosaare väitel avastasid saadikud tänu keskkonnakomisjonis toimunud arutelule, et praegu puudub kohalikel kogukondadel igasugune kaasarákimis- ja otsustamisõigus jahti puudutavates küsimustes. Seepärast tuleb kahe lugemise vahel lisada eelnõusse sätteid, mis kaasaavad jahimeeste ja maaomanike igipõlisesse vaidlusesse ka kohalikud omavalitsused, kinnitas Soosaar.

BNS

Romantiline Rannatee sai avastamata aarete konkursil teise koha

EASi turismiarenduskeskuse poolt läbiviidaval Eesti avastamata aarete konkursil hinnati esikoha vääriliseks Hiiumaa. Teine koht läks Pärnumaa Romantilisele Rannatele ning kolmandaks tuli Seto Külavüü.

Romantiline Rannatee oli konkursil esindatud 14 sihtkoha või tootega, neist kolm olid Kihnu päritolu: Kihnu Mere Pidula, Kihnu Viulifestival ja maitsekad elamused Kihnu toiduga.

Lisaks neile aitasid teise kohani Romantilist Rannateed veel kohvik Liivi Lahe Ráimerada Romantilisel Rannateel, Hapukurgifestival, RáimeWest, Võilillefestival, Saarde Seenefestival, õpituba „Tahkuranna KURK ja KALA“, jalutuskäik Tamme talu ürdiaias koos pere-naisega, Vene talu külastus koos rahvusköögi degusteerimisega, Metste talu põllu-

ja aiasaadused, Sepa mahe-talu toodang, Oidremaa maitseed.

Kihnu saar trevikuna konkureeris avastamata aarde nimetusele.

EASi turismiarenduskeskuse direktori Tarmo Mutso sõnul võttis turismi- ja toiduvaldkonna ekspertidest koosnev žürii sihtkohtade hindamisel aluseks mitmeid eri aspekte.

„Parima toiduturismi sihtkoha valimisel pöörasime erilist tähelepanu turismitoodete ja –teenuste tiheidat seost kohaliku toidukultuuriga, ühtlasi hindasime sihtkoha jätkusuutlikkust ja järjepidevust toodete ja teenuste arendamisel,“ selgitas Tarmo Mutso.

Ta lisas, et veel olid hindamisel olulisteks parameetriteks kliendile suunatus, toiduteemaga seotud toodete mitmekesisus ning kogukonna kaasamine.

„Hindamisel võtsime arvesse ka sihtkohtade ava-

tust erinevatele koostöövormidele, kuna koostöö on turismiettevõtja edu võti, mis võimaldab läbi teadmiste ja kogemuste vahetamise tõsta toodete ning teenuste kvaliteeti,“ ütles Mutso.

Omamoodi võitjad on Mutso kinnitusele kõik osalejad, sest meil on tugevad toidutraditsioonid ning neid võib uhkusega näidata kõikidele külastajatele.

Kokku osales sel aastal konkursil 9 omanäolist ja suure toiduturismi potentsiaaliga sihtkohta: Hiiumaa, Kihnu, Lahemaa mõisaköögid ja kõrtsid, Looe-Eesti – rannarahva radadel, Peipsimaa, Prangli - Eesti põhjavärv, Romantiline Rannatee, Seto Külavüü ja Soomaa.

Konkurssi toetavad Euroopa Komisjon ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium.

Kihnu Leht

Uued bussid praamile

26. oktoobrist hakkas kehtima uus bussigraafik, mis teeb bussiga reisijate jaoks Munalaiu-sõidud tunduvalt mugavamaks

Muudatused kihnlastele:

◆ Hommikul lisandus uus **liin nr 65**, mis **väljub Pärnust 7:20** ja jõuab Munalaidu 8:10.

Liin nr 62, mis väljub kell 7:05, enam hommikul Pootsi ei sõida.

◆ **Munalaiust hommikul árasamine** läks varasemaks ja **buss väljub** nüüd **8:20**.

◆ Kell 10:00 Kihnust väljuval praamil on vastas **buss nr 65**, mis **väljub Pärnu poole 11:20**.

◆ Öhtul on lisatud **nr 66 teine väljumine Pärnust 16:35**, mis jõuab Munalaidu 17:24. **Taksobuss õpilastele enam reede öhtul 17:45 laevale vastu ei sõida.**

◆ 19:15 Kihnust väljuvale laevale on samuti edaspidi buss (**liin nr 66**) vastas - **väljub 20:25**.

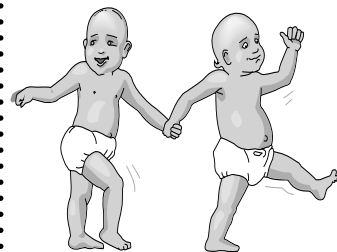
Infot bussiaegade kohta saab aadressil **www.peatus.ee**. Otsimiseks tuleb sisestada peatused „Pärnu bussijaam“ ja „Munalaiu“.

Kuna bussiliiklus muutus oluliselt tihedamaks, korrigeerus ka taksobussindus.

Alates 26.oktoobrist on vajadus taksobussi teenusele vaid ühele kindlale kellaajale, so 14:30 Munalaiust Kihnu väljuvale laevale (**takso Pärnust 13:30**). Kuni 31.03.2016 sõidab laev sel ajal **neli korda nädalas – E, T, R ja P**.

Kui laev erijuhtudel liigub ilmastikuoludest sõltuvalt täiesti muudel kellaaegadel, muutub vastavalt sellele ka takso sõitmise kellaaeg.

Õnnitleme!

Maria Michelsoni ja Anto Siimsoni perre sündis 28.09.2015. poeg Kusti Siimson.

TASUTA KONSULTATSIOON ÕUNAIAS

Olen tänavu mitmel korral Kihnus õunapuid lõikamas käinud, taas olen saare 3.-5. novembril ja annan tasuta konsultatsiooni, kuidas oma viljapuid lõigata.

Kui teil on oma viljapuu- või marjaaed või pügamist ootav hekk, võite mulle helistada ja mind külla kutsuda, et saada näpunäiteid, kuidas iseseisvalt lihtsamate lõikustega hakkama saada.

Kui töö tundub aga keerulisem, siis saaksime juba kohapeal kokku arvutada ligikaudse töömahu ja maksumuse. Aias käimise ja hüva nõu eest ma raha ei küsi, küll loodan aga saada nii mõnegi kihnlase õukonna aednikuks.

Aiandusagronoom Jaak Tomson
5556 3639

4. novembril kl. 17.00- 19.00 Kihnu rahvamajas lilleseadekursus “Sügiskompositsioon”

SOOVIN OSTA Kihnu saare püsielanikust kaluri ajaloolist püügiõigust nakkevõrkudele.

Pakkuda võib ka 1-2 nakkevõrgu kaupa.

**Helista 511 9242
Tälle Ingvar**

Novembrikuu sünnipäevalapsed

4. november

Maaja Vadi (Loogo) 60

10. november

Leida Jaaksoo (Sassi) 77

12. november

Helju Oad (Lehe) 78

13. november

Leida Oad (Lehise) 65

14. november

Maria Vesik (Tiidu) 90

20. november

Sergei Mihhailov (Tammela) 60

Jaak Valm (Lepiku) 55

22. november

Silvi Sutt (Allikri) 60

Gusti Sutt (Saarde) 60

25. november

Mihkel Laas (Mäese) 65

28. november

Ivo Vesik (Kurve) 60

30. november

Evald Lilles (Kastani) 55

Lahkunud

ALMA TÄLL
24.05.1927 - 14.10.2015

Uue laeva Kihnu Virve liinile-
tulek on Kihnu jaoks tähtis ja
meeldejääv sündmus - algas
uus ajastu laevaliikluses, tuues
nii reisijatele kui meeskonnale
paremad tingimused ja muga-
vuse. Täna Kihnu Lehe veer-
gudel jäädvustavad sündmust
Olev Mihkelmaa, Heldy Põlluste
ja Evi Lepa.

